Preventie- en handhavingsplan

Alcohol en drugs

Gemeente Drimmelen

2025-2028

Begrippen

Verklaring van begrippen zoals ze worden gebruikt bij het RIVM, de GGD en de Alcoholwet

Jongere: minderjarige persoon, in leeftijd jonger dan 18 jaar.

Jongvolwassene: persoon in de leeftijd van 18 tot 25 jaar.

Ouders: ouders en/of verzorgers

Middelengebruik: het gebruik van middelen als alcohol, drugs, tabak en vapes

Bingedrinken: minstens één keer per maand ten minste vijf glazen alcohol drinken bij één gelegenheid.

Zwaar drinken: minstens één keer per week ten minste vier glazen (vrouwen) of zes glazen (mannen) alcohol op één dag drinken.

Overmatig drinken: het drinken van meer dan 21 glazen per week (mannen) of meer dan 14 glazen per week (vrouwen).

Problematisch alcoholgebruik: drinkpatroon dat leidt tot lichamelijke klachten en/of psychische of sociale problemen en dat een adequate aanpak van bestaande problemen verhindert. Voorbeelden hiervan zijn overmatig alcoholgebruik, zwaar drinken, regelmatig bingedrinken, al het alcoholgebruik door zwangere vrouwen en al het alcoholgebruik door jongeren onder de 18 jaar.

Wederverstrekking: het doorgeven van alcohol aan een minderjarige door iemand die wél 18 jaar of ouder is. Op een publiek toegankelijke plaats, volgens artikel 45a van de Alcoholwet.

Aanleiding

Dit Preventie- en handhavingsplan (PHP) is het vervolg op het vorige plan dat liep tot en met 2024. De gemeente Drimmelen is volgens artikel 43a van de Alcoholwet verplicht om elke vier jaar een Preventie- en handhavingsplan vast te stellen.

De Alcoholwet heeft als doel om schadelijke gevolgen van alcoholgebruik tegen te gaan en alcohol gerelateerde overlast terug te dringen. Een van de verplichtingen die de wet oplegt, is het opstellen van een PHP, met name gericht op jongeren. In het plan moeten de doelstellingen, de activiteiten op het gebied van preventie en handhaving, en de te behalen resultaten worden neergelegd.
Er is gekozen om drugs ook mee te nemen in dit plan, aangezien de cijfers in gemeente Drimmelen omtrent drugsgebruik zorgelijk zijn. Ook het drugsgebruik willen we terugdringen/tegengaan door middel van preventieve maatregelen en handhaving.

De evaluatie en monitoring van vorig Preventie- en handhavingsplan heeft niet plaatsgevonden. Het vorige PHP was van kracht tijdens corona. Na corona is dit stil komen te liggen en is dit niet meer opgepakt. Wel is er gekeken met het kernteam welke aandachtspunten/aanbevelingen er zijn voor dit PHP en die zijn ook meegenomen en verwerkt in dit plan.

Inleiding

In dit PHP ligt de nadruk op het voorkomen van alcoholgebruik onder jongeren (tot 18 jaar) en het voorkomen van problematisch alcoholgebruik onder jongvolwassenen (18–25 jaar). Gelet op de hoge cijfers van alcohol- en drugsgebruik die er zijn om de jongeren in gemeente Drimmelen, is dit plan niet alleen gericht op alcoholgebruik, maar ook op drugsgebruik. De Opiumwet verbiedt namelijk het bezit, bereiding of productie, verkoop, import en export van drugs. Wel is alcohol en drugs apart benoemd in dit plan, ondanks dat alcohol in Nederlands als drug wordt beschouwd.

Met dit Preventie- en handhavingsplan dragen we ook bij aan het Nationaal Preventieakkoord. Ook wordt er bijgedragen aan de doelen van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Vanuit het GALA is gemeente Drimmelen aan de slag gegaan met Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). OKO heeft als doelen de mentale gezondheid van de jongeren te verbeteren en middelengebruik te verminderen, dus dat sluit aan bij de doelen van het PHP. Ook komen de doelen van het PHP en OKO terug in het programma Kansrijk Opgroeien van het Beleidsplan Sociaal Domein 2024-2030.

Samenwerken

Preventie van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren kan niet zonder een sterke samenwerking tussen gemeente Drimmelen en Geertruidenberg, maatschappelijke organisaties, onderwijs, ouders/verzorgers/opvoeders (hierna: ouders) en jongeren zelf. Alleen door gezamenlijke inzet kan een gezonde en veilige omgeving worden gecreëerd waarin middelengebruik niet vanzelfsprekend is. We kiezen nadrukkelijk voor een netwerkgerichte aanpak, waarin onze ketenpartners actief worden betrokken bij zowel de uitvoering, als de monitoring en evaluatie van het beleid. Aangezien gemeente Drimmelen en gemeente Geertruidenberg al samenwerken op het gebied van OKO, is er besloten om de samenwerking te combineren met één kernteam voor OKO en PHP voor beide gemeenten samen. We werken als twee gemeenten ook veel samen met dezelfde partners, dus ook voor hen is dat efficiënter en makkelijker.

Dit PHP is tot stand gekomen in samenwerking met verschillende partners binnen de domeinen jeugd, gezondheid, onderwijs, sport en veiligheid, onder andere: het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), Moedige Moeders, Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD), Jongerenwerk, buurtsportcoaches, Novadic-Kentron, buitengewoon opsporingsambtenaren (Boa's), politie en Bureau Halt (Het Alternatief). Daarnaast is een bijeenkomst geweest met ouders om te horen hoe zij denken over middelengebruik in het algemeen. Op basis van hun eigen ervaring en kennis van de dagelijkse praktijk hebben professionals een waardevolle bijdrage geleverd aan dit plan.

Bij de verdere uitvoering van het plan worden ook het voortgezet onderwijs, waar mogelijk de oudste groepen van het primair onderwijs, en sportorganisaties betrokken. De gemeente heeft hierin een coördinerende rol. Er is een overlegstructuur opgezet en het overzicht daarvan is te vinden in Bijlage 1.

Probleemanalyse

Dit hoofdstuk beschrijft de stand van zaken met betrekking tot alcoholgebruik onder jongeren en jongvolwassenen. Werken op basis van cijfermatige en andere data over gebruik en naleving van de wet- en regelgeving zorgt ervoor dat samenwerkingspartners en middelen doelmatig ingezet kunnen worden. In gemeente Drimmelen maken we ons zorgen over het middelengebruik onder jongeren en jongvolwassenen als we kijken naar de cijfers. Hoewel landelijk sprake was van een daling in alcoholgebruik onder scholieren tussen 2003 en 2015, is die afname sinds 2015 gestagneerd.

Het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren in onze gemeente wordt gemeten aan de hand van de vierjaarlijkse GGD Gezondheidsmonitor Jeugd. De monitor geeft inzicht in onder meer leeftijd, schooltype, frequentie van gebruik, dronkenschap, wijze van verkrijgen van alcohol en de rol van ouders.

De meest recente rapportage voor jongeren bevat uitkomsten van een vragenlijst die in het najaar van 2023 is afgenomen bij alle tweede- en vierdeklassers van het regulier voortgezet onderwijs in Nederland door de GGD'en, GGD GHOR Nederland en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Daarnaast is er in 2024 door de GGD een regionale gezondheidsmonitor voor jongvolwassenen afgenomen. Deze vragenlijsten worden ingevuld door jongeren tussen de 16 en 25 jaar oud.

In gemeente Drimmelen ligt het alcoholgebruik zelfs aanzienlijk boven het regionale gemiddelde. Onder jongeren heeft 72% (57% in West-Brabant) ooit alcohol gedronken, minimaal een paar slokjes, heeft 44% (30% in West-Brabant) in de afgelopen vier weken alcohol gedronken, heeft 45% (32% in West-Brabant) ooit minimaal een heel glas alcohol gedronken, is 27% (17% in West-Brabant) in de afgelopen vier weken dronken of aangeschoten geweest en heeft 32% (20% in West-Brabant) vijf of meer drankjes bij één gelegenheid gedronken (binge drinken). Deze cijfers zijn in de tabellen terug te vinden in Bijlage 2.

Onder de jongvolwassenen liggen deze percentages nog hoger. 83% (73% in West-Brabant van de jongvolwassenen heeft de afgelopen 4 weken alcohol gedronken. 38% (35% in West-Brabant) van de jongvolwassenen geeft aan dat vrienden het normaal vinden om 10 glazen alcohol of meer te drinken op één avond. 23% van de jongvolwassenen (21% in West-Brabant) geeft aan een zware drinker te zijn. Deze cijfers zijn in de tabellen terug te vinden in Bijlage 2.

Ook het gebruik van drugs lijkt toe te nemen en wordt op steeds jongere leeftijd gesignaleerd door professionals. Ook het drugsgebruik ligt hoger in Drimmelen dan in de regio West-Brabant. 9% van de jongeren (7% in West-Brabant) geeft aan ooit wiet/hasj gebruikt te hebben. 4% van de jongeren (3% in West-Brabant) geeft aan ooit andere

drugs (zoals XTC, cocaïne, paddo's, lachas, etc.) te hebben gebruikt. Deze cijfers zijn in de tabellen terug te vinden in Bijlage 2.

Wat betreft het drugsgebruik onder jongvolwassenen gaat het in Drimmelen beter ten opzichte van West-Brabant. 13% van de jongvolwassenen (18% in West-Brabant) geeft aan in de afgelopen vier weken drugs te hebben gebruikt. Specifiek in het gebruik van cannabis geeft 8% van de jongvolwassenen (12% in West-Brabant) dat gebruikt te hebben in de laatste vier weken. Deze cijfers zijn in de tabellen terug te vinden in Bijlage 2.

De perceptie binnen de gemeente breed is dat het gebruik van alcohol en (soft)drugs is genormaliseerd en drinken wordt geassocieerd met gezelligheid. Die perceptie willen we doorbreken, maar dat kan alleen als we alle leefgebieden van jongeren meenemen in dit plan. Dan gaat het over school, vrienden, gezin, vrijetijdsbesteding (waaronder sportverenigingen), maar ook de commerciële alcoholverstrekkers.

Ouders blijken in veel gevallen een tolerante houding aan te nemen: ruim de helft van de jongeren geeft aan dat hun ouders het alcoholgebruik goedkeuren of zelfs faciliteren. 63% van de ouders vindt het goed dat de jongeren alcohol drinken en 46% van de jongeren geeft aan dat zij thuis alcohol drinken. Alcohol wordt in de meeste gevallen verkregen via ouders (51%), vrienden (50%) of andere volwassenen (32%). Slechts een klein deel koopt zelf alcohol (17%). Deze cijfers zijn in de tabellen terug te vinden in Bijlage 2. Wat betreft drugsgebruik geven ouders aan dat zij niet goed weten hoe ze dat gesprek moeten aangaan. Ouders hebben wel een voorbeeldfunctie als het gaat om alcohol- en drugsgebruik en moeten duidelijke regels stellen over gebruik onder de 18 jaar. Dat gebeurt momenteel niet goed genoeg.

In de gemeente Drimmelen hebben in 2023, feedbackbezoeken plaatsgevonden. De actie is bedoeld om medewerkers van alcoholverkooppunten aan te moedigen om naar een ID te vragen. Tijdens deze bezoeken is onderzocht of er werd gevraagd naar de leeftijd van de koper. In totaal zijn 23 locaties bezocht – waaronder supermarkten, horecabedrijven, slijterijen en sportkantines. In slechts 7 gevallen werd om een identiteitsbewijs gevraagd. Deze cijfers zijn in de tabellen terug te vinden in Bijlage 2. Met behulp van onder andere feedbackbezoeken en preventieve middelen wordt er in de komende jaren gestreefd naar een hogere naleving van de leeftijdsgrens onder alcoholverstrekkers. Daarnaast controleren de Boa’s bij evenementen en activiteiten – zoals carnaval – op de naleving van de leeftijdsgrens en op doorverkoop van alcohol. De komende jaren worden deze controles wederom ingezet.

Bovendien zijn er momenteel niet genoeg Boa’s bevoegd voor het controleren van de Alcoholwet in gemeente Drimmelen, daardoor worden er minder controles uitgevoerd dan wenselijk zouden zijn.

Samenvattend kunnen we stellen dat:

- Alle leefgebieden van de jongeren samenhangen en dat we moeten inzetten op ieder gebied om de perceptie op alcohol en drugs te veranderen;
- Jongeren op steeds jongere leeftijd beginnen met het gebruiken van alcohol en drugs;
- Alcoholgebruik en het gebruik van (soft)drugs genormaliseerd is en vaak ondersteund wordt door de directe omgeving;
- Ouders een bepalende rol spelen met de voorbeeldfunctie die zij hebben;
- Boa’s onvoldoende beschikbaar en zichtbaar zijn bij controles gericht op de Alcoholwet.

Ambitie en doelstellingen

Ambitie

In gemeente Drimmelen streven we ernaar dat onze jeugd gezond, gelukkig, veilig en kansrijk kan opgroeien.

Toch zien we dat dit niet vanzelfsprekend is. De voornaamste focus van dit plan is het verminderen van alcohol- en drugsgebruik door jongeren onder de 18 jaar. Door hier stevig op in te zetten, zal dit op termijn zijn vruchten afwerpen op het terugdringen van het overmatig alcoholgebruik door jongvolwassenen vanaf 18 jaar. Roken en vapen zijn niet meegenomen in dit plan. Die onderwerpen landen wel in het Programma Sociaal Domein waarin dit verder wordt uitgewerkt.

Een sociale- en fysieke omgeving die gezond gedrag stimuleert, waarin ouders, vrienden, scholen, verenigingen en verstrekkers samenwerken aan duidelijke normen, is essentieel om deze ambitie te realiseren. Daarom kiezen we in dit plan voor een aanpak die inzet op het versterken van de sociale omgeving rondom jongeren op deze genoemde leefgebieden. Deze aanpak is ook onderdeel van de aanpak van OKO en is bedoeld om de perceptie over alcohol van de gemeente breed te veranderen naar een norm waarin alcohol- en drugsgebruik niet genormaliseerd is.

De OKO-aanpak schematisch weergegeven waarbij het PHP aansluit.

Doelstellingen

We zetten de komende jaren in op de volgende drie doelstellingen:

Doel 1: Geen alcohol- en/of drugsgebruik onder de 18 jaar

- Een daling met 5% van het percentage jongeren in klas 2 en 4 VO dat recent alcohol heeft gedronken (44% in 2023, streven 39% in 2028).
- Een daling van 5% van het percentage jongeren in klas 2 en 4 VO dat recent heeft gebinged (vijf of meer drankjes bij één gelegenheid gedronken) (32% in 2023, streven 27% in 2028).
- Een daling van 7% van het percentage ouders dat onder de 18 jaar een verantwoorde leeftijd vindt voor het eerste glas alcohol (63% in 2023, streven 56% in 2028).
- Een daling van 2% van het percentage jongeren in klas 2 en klas 4 VO dat ooit wiet/hasj heeft gebruikt (9% in 2023, streven 7% in 2028).
- Een daling van 1% van het percentage jongeren in klas 2 en klas 4 VO dat ooit andere drugs (zoals XTC, cocaïne, paddo's, lachas, etc.) heeft gebruik (4% in 2023, streven 3% in 2028).

Doel 2: De bewustwording van het eigen drinkgedrag en de effecten daarvan nemen toe

- De norm dat alcohol- en drugsgebruik onder de achttien jaar onwenselijk is, wordt actief en eenduidig uitgedragen.
- Ouders, professionals en (maatschappelijke) organisaties zijn zich meer bewust van wat zij kunnen doen om alcoholgebruik in de samenleving te helpen verminderen.
- Ouders en andere volwassenen met een voorbeeldfunctie zijn zich meer bewust dat hun houding over alcohol en eigen drinkgedrag van invloed is op kinderen en jongeren.

Doel 3: De naleving van de leeftijdsgrens onder alcoholverstrekkers neemt toe

- Het inzetten van preventieve communicatiemiddelen om horecaondernemers, sportverenigingen, slijterijen en supermarkten bewust te maken van het belang van naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverstrekking.
- Het nalevingspercentage van de leeftijdsgrens bij alcoholverstrekkers stijgt van 30% in 2023 naar minimaal 55% in 2028, gemeten via mystery guest-onderzoeken.
- Vanaf 2026 worden jaarlijks minimaal 25 controles uitgevoerd door Boa's op grond van de Alcoholwet. Deze controles zijn primair gericht op voorlichting, gevolgd door een eventuele hercontrole om te beoordelen of de naleving op orde is. De controles worden mede gebaseerd op een risicoanalyse.
- Evenementenorganisatoren worden gewezen op het belang van naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverstrekking, met de nadruk dat zij hierin een actieve rol moeten vervullen. Daarnaast controleren de Boa's bij evenementen en activiteiten – zoals carnaval – op naleving van de leeftijdsgrens en op doorverkoop van alcohol.

Preventieve inzet

Dit hoofdstuk bevat de aanpak en interventies die de gemeente ter beschikking staan om de doelstellingen te realiseren op het gebied van educatie en bewustwording, regelgeving, toezicht en handhaving.

Educatie en communicatie

In de omgeving van jongeren en jongvolwassenen staan meerdere leefomgevingen centraal die invloed hebben op het alcohol- en drugsgebruik:

- Alcoholverstrekkers
- Ouders
- Scholen
- Jongeren zelf en vrienden
- Jongerenwerkers

De mensen in deze leefomgevingen om de jongeren heen hebben niet altijd voldoende kennis van de risico's van alcohol en drugs voor jongeren of zij weten niet hoe zij kunnen bijdragen aan het voorkomen van (problemen door) middelengebruik. Daarom vormen zowel bewustwording van de risico's als het bieden van handelingsperspectief een rode draad in de interventies die worden ingezet. Waar mogelijk sluiten we hiervoor aan bij regionale initiatieven.

Alcoholverstrekkers

Alcoholverstrekkers zoals horeca, sportverenigingen en detailhandel spelen een centrale rol in het naleven van de Alcoholwet. Het is bij wet verboden om te schenken aan jongeren onder de 18 jaar of aan dronken personen. Om hen hierin te ondersteunen stimuleren we deelname aan e-learnings en trainingen. Ook wordt hierbij de expertise van Novadic-Kentron ingezet. Daarnaast gaan we met de paracommercie ook het gesprek aan over hun rol in de bewustwording van geen alcohol onder de 18 jaar.

Scholen

Scholen zijn een belangrijke omgeving om jongeren te bereiken. We sluiten aan bij wetenschappelijk onderbouwde richtlijnen en stimuleren een alcohol- en drugsvrije schoolcultuur. Er worden samen met scholen gesprekken gevoerd of er kan worden ingezet op lesprogramma's, ervaringsdeskundigen of jonge rolmodellen. Ouders worden via scholen betrokken bij informatieavonden en communicatie over middelengebruik.

Ouders en opvoeding

Ouders zijn belangrijke normstellers, want zij hebben een voorbeeldfunctie en bepalen veelal de normen, waarden en regels die een jongere meeneemt in het leven. Toch

onderschatten zij vaak hoeveel jongeren drinken, of hoeveel drugs gebruikt worden. Ook hebben professionals het idee dat ouders niet weten hoe ze moeten omgaan met grenzen stellen of het herkennen van gebruik. De kerngroep informeert ouders via verschillende bijeenkomsten via onder andere scholen, sportverenigingen etc. over dergelijke onderwerpen en biedt handvatten. Ook worden campagnes en flyers ingezet. Daarnaast geeft het kernteam informatie en verwijzen de gemeente en partners naar CJG, Moedige Moeders, het jongerenwerk of de JGZ bij vragen of zorgen. De positieve aanpak is praktisch en sluit waar mogelijk aan bij bestaande contactmomenten.

Jongerenwerk
Het jongerenwerk heeft een preventieve en signalerende functie. Zij zijn een laagdrempelig aanspreekpunt voor de jongeren in onze gemeente. Zij bieden activiteiten, trainingen en laagdrempelige hulp aan op het gebied van de risico's van alcohol en drugs. Dat doen zij in samenwerking met partijen als Novadic-Kentron en Halt. In de zomer vinden de Summervibes plaats. Dat zijn weken vol activiteiten om de thuisblijvende jongeren vermaak te bieden, maar ook laagdrempelig het gesprek met elkaar aan te gaan en jongeren kennis te laten maken met elkaar. Er wordt gekeken wat het jongerenwerk kan betekenen voor de scholen met onder andere voorlichtingen.

Drugspreventie en signalering
Hoewel dit plan voortkomt uit de Alcoholwet, is drugsgebruik onlosmakelijk verbonden met het risicogedrag van jongeren. We zien lokaal gebruik van drugs, vaak in combinatie met alcohol. In samenwerking met GGD, Novadic-Kentron en jongerenwerk zetten we in op signalering, bespreekbaarheid en voorlichting over drugs. We maken gebruik van visueel lesmateriaal, ervaringsdeskundigen en interventies met jonge rolmodellen. Bij nieuwe trends passen we ons aanbod en communicatie hierop aan. Hierbij sluiten we ook aan op wat er regionaal wordt ingezet.

Bespreekbaar maken
Alcoholgebruik wordt vaak geassocieerd met gezelligheid. Jongeren drinken meestal in groepsverband, vooral bij vrienden/vriendinnen en thuis. Ook de hoeveelheid alcohol die jongeren nuttigen is hoog. Een voorbeeld van hoe het ook gezellig kan zijn zonder alcohol is de Hos on Hos Off bus. Dat is een initiatief waarbij jongeren in de gehele gemeente Drimmelen tijdens carnaval worden opgehaald om drie avonden carnaval te vieren in de gemeente Drimmelen, geheel alcoholvrij. De gemeente stimuleert deze initiatieven. We gaan op zoek naar meer alternatieve alcoholvrije activiteiten in de gemeente. Dat kan bijvoorbeeld met het jongerenwerk of de KPJ.

Jongeren uit gemeente Drimmelen beginnen al op jonge leeftijd met alcohol en drugs, relatief vaak in hoge hoeveelheden. Dat blijkt uit het jeugdgezondheidsonderzoek. Om dit te keren maken we alcohol- en drugsgebruik structureel bespreekbaar, in gesprekken met school, sport en ouders. We versterken hierbij het normbesef én het handelingsperspectief, zodat jongeren worden gesteund door een omgeving die grenzen stelt én alternatieven biedt.

Beheersmaatregelen

Regelgeving

Aanvullend op de basisbepalingen kent de Alcoholwet een aantal verordenende bevoegdheden en heeft de burgemeester aanvullende mogelijkheden om de beschikbaarheid van alcohol te beperken.

Voorwaarden stellen aan evenementen

In paragraaf 4.6 van het Evenementenbeleid gemeente Drimmelen wordt ingegaan op de maatregelen en uitgangspunten van alcohol en drugs tijdens evenementen. Zo wordt er bijvoorbeeld in gegaan op de verantwoordelijkheden van alcoholgebruik. Wanneer alcohol wordt geschonken, is de organisator verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen rondom verantwoord alcoholgebruik. Dit betekent dat de organisator maatregelen moet nemen om dronkenschap en het schenken aan minderjarigen te voorkomen. Bij evenementen die primair gericht zijn op de doelgroep jeugd (tot 12 jaar), hanteert de gemeente Drimmelen het uitgangspunt dat er geen alcohol wordt verstrekt aan de overige bezoekers tot ten minste 18.00 uur.

Schenktijden paracommercie

Artikel 4 van de Alcoholwet bepaalt dat bij gemeentelijke verordening regels worden gesteld waaraan paracommerciële rechtspersonen zich moeten houden bij de verstrekking van alcoholhoudende drank. In mei 2025 heeft de gemeente besloten de schenktijden voor paracommerciële instellingen zoals sportverenigingen en buurthuizen te verruimen. Deze maatregel is genomen om tegemoet te komen aan de wens van maatschappelijke organisaties om hun oudere bezoekers ook in de middag de mogelijkheid te bieden tot het nuttigen van een alcoholische consumptie. Voortaan mogen paracommerciële instellingen op doordeweekse dagen alcohol schenken tussen 12:00 en 01:00 uur, terwijl de schenktijd voorheen pas om 15:00 uur begon. Echter, gaat dit tegen de preventieve gedachten in. Om te voorkomen dat jongeren in aanraking komen met alcohol, zouden de schenktijden juist niet verruimd moeten zijn. We gaan onderzoeken of er voor de doelgroep jeugd een aangepaste bepaling of uitzondering mogelijk is.

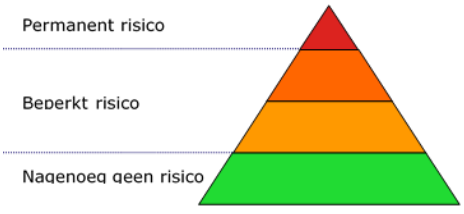
Toezicht en handhaving

Handhavingsprioriteiten

De focus van het toezicht ligt op de leeftijdsgrens, het voorkomen van dronkenschap en het beheersen van de beschikbaarheid. Dit doen we door:

Risicogestuurd toezicht

De toezichtcapaciteit van de gemeente wordt zo efficiënt mogelijk ingezet. Risicogestuurd toezicht vormt daarbij het uitgangspunt. Op basis van een risicoanalyse wordt voor elk verkooppunt van alcoholhoudende drank een risicoscore bepaald. Deze score is gebaseerd op het type bedrijf, risico's voor de omgeving, meldingen, naleving en gedrag van de ondernemer. Bedrijven met nagenoeg geen risico worden minder gecontroleerd. Bedrijven met een hogere risicoscore worden vaker gecontroleerd.

In 2025 is een lijst met verkooppunten van alcoholhoudende dranken opgesteld. Op basis van deze lijst is de risicoscore bepaald. De lijst dient als nulmeting, waarbij wordt gecontroleerd of de verkooppunten voldoen aan de reeds verleende vergunningen en of de huidige situatie nog overeenkomt met de vergunde voorwaarden. Hierbij wordt gekeken naar wijzigingen in de ondernemersvorm, leidinggevenden, aanwezigheid van

kansspelen, veranderingen in de lokaliteiten of aanpassingen in de bedrijfsvoering. De controles in het kader van de nulmeting worden uitgevoerd door de Boa's van de gemeente Drimmelen, die daarbij in de meeste gevallen het uniform dragen. Het is van belang dat de vergunningen van de hotspots in ieder geval actueel zijn. Daarnaast wordt met de nulmeting vastgesteld of de lijst met verkooppunten volledig is.

Controle op leeftijdsgrens en dronkenschap
Gemeente Drimmelen voert twee typen controles uit met betrekking tot de leeftijdsgrens. Bij de eerste methode wordt gecontroleerd of horecaondernemers voldoen aan de wet- en regelgeving. De tweede methode richt zich op het vaststellen van wederverstrekking aan personen die niet duidelijk de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt. Wanneer een overtreding wordt geconstateerd, wordt handhavend opgetreden.

De controles worden uitgevoerd door de gemeentelijke Boa's, die toezien op naleving van de Alcoholwet. Op dit moment beschikken drie van de vijf Boa's over de vereiste certificering. Tijdens de looptijd van het plan wordt ernaar gestreefd dat alle vijf de Boa's beschikken over de vereiste certificering op grond van de Alcoholwet. Daarnaast kunnen Boa's worden uitgewisseld tussen de Baronie-gemeenten, waardoor de kans kleiner is dat zij worden herkend tijdens een controle. Deze samenwerking is vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst BOA Domein I, District de Baronie. Met behulp van onder andere feedbackbezoeken door een extern bureau en meer controles door de Boa's wordt er in de komende jaren gestreefd naar een hogere naleving van de leeftijdsgrens onder alcoholverstrekkers.

Handhavingsinstrumentarium
Bij het constateren van overtredingen van wet- en regelgeving wordt als algemeen uitgangspunt gesteld dat in beginsel altijd tegen overtredingen wordt opgetreden. In het geval van handhaving kunnen de volgende handhavingsinstrumenten worden toegepast:

Inwoners	**Ondernemers**
• Waarschuwing; • Procesverbaal; • Doorsturen naar Halt onder de 18 jaar.	• Waarschuwing/voornemen last onder dwangsom of bestuursdwang; • Last onder dwangsom; • Toepassen bestuursdwang (sluiting, bezoekers verwijderen); • Intrekken/schorsen Alcoholwetvergunning; • Tijdelijk stilleggen alcoholverkoop in de detailhandel.

Toezicht en handhaving bij drugs
Het gebruik van drugs onder minderjarigen is een zorgwekkend probleem dat niet alleen de gezondheid en ontwikkeling van jongeren bedreigt, maar ook de veiligheid binnen onze gemeenschap.

Handhavingsmaatregelen
Het is op grond van de Opiumwet verboden voor minderjarigen om drugs in hun bezit te hebben. Bij constatering van overtredingen kunnen minderjarigen, afhankelijk van de omstandigheden, naar Halt worden gestuurd. Wettelijk is bepaald in welke situaties naar HALT verwezen kan worden.

Boa's zijn zelf niet bevoegd voor de Opiumwet. Dit houdt in dat de politie hierbij aan zet is. Als bijvoorbeeld bij een controle gesignaleerd wordt dat iemand drugs voorhanden heeft, kan de persoon in kwestie door een opsporingsambtenaar staande worden

gehouden totdat de politie aanwezig is. Verder kan eenieder op heterdaad bij signalering van het strafbare feit iemand aanhouden en overdragen aan de politie.

Op grond van onze Algemene Plaatselijke Verordening (APV) kunnen wij zelf handhavend optreden bij constatering van drugshandel op straat of openlijk drugsgebruik. Verder heeft de burgemeester op grond van artikel 13b Opiumwet een handhavende bevoegdheid als in een woning of lokaal of op een daarbij behorend erf drugs wordt verkocht, afgeleverd of verstrekt dan wel daartoe aanwezig is.

Beperkingen van handhaving
Het is belangrijk om te erkennen dat wanneer een minderjarige drugs heeft gebruikt, handhaven moeilijker wordt. Het is bijvoorbeeld juridisch niet mogelijk om een jongere naar HALT te sturen als de drugs al gebruikt is en de jongere de drugs niet meer voorhanden heeft. In dergelijke gevallen ligt de focus op hulpverlening en ondersteuning in plaats van repressieve handhaving. Het is daarom cruciaal om een veilige omgeving te creëren waarin jongeren zich kunnen openstellen.

Financiering

Aan de hand van dit plan brengt de kerngroep een prioritering aan in de uit te voeren acties. Op basis van deze prioritering stellen we een tijdsplanning op en benoemen we verantwoordelijke eigenaars per (cluster van) actie(s). We volgen de uitvoering van deze activiteitenplanning door per kwartaal met de kerngroep de voortgang te bespreken en waar nodig acties bij te stellen.

De uiteindelijke realisatie van de doelen volgen we door gebruik te maken van de bestaande monitoringsinstrumenten, zoals de gezondheidsmonitor jeugd (GGD/Brabant scan) en rapportages van ketenpartners. Daarnaast gebruiken we gegevens en signalen van o.a. politie, jongerenwerk en scholen om feiten en trends in gemeente Drimmelen te volgen.

De huidige geplande activiteiten binnen dit plan worden uitgevoerd binnen de bestaande begrotingsruimte. Ook houden we in de gaten welke vorm van nieuwe financiering we kunnen oppakken (bijvoorbeeld subsidies). Wanneer nieuwe interventies of intensiveringen extra kosten met zich meebrengen die niet binnen de bestaande budgetten vallen, wordt vooraf een voorstel tot financiering voorgelegd.

De activiteiten die in het kader van de preventie worden ondernomen, maken gedeeltelijk deel uit van (subsidie- en maatwerk-) afspraken met Jongerenwerk, GGD West-Brabant en Halt. Vanaf 2027 gaat er in de jeugdhulpregio West-Brabant Oost (WBO) ook gestart worden met het Stevig Lokaal Team (SLT) wat momenteel in de inkoopfase zit. Hierdoor is het onduidelijk hoe een gedeelte van de financiering voor het preventieve jeugddomein gaat lopen vanaf 2027.

Acties/maatregelen	**Betrokkenen**	**Gewenst Tijdspad**
Inzet feedbackbezoeken extern bureau	Extern bureau, handhaving	2025
Onderzoeken mogelijkheden jongerenwerk op school	Jongerenwerk, scholen	2025-2026
Inzet van communicatieve middelen voor	Netwerkpartners,	2025-2028

bewustwording verkooppunten alcohol	communicatie, gemeente	
Op zoek naar alcoholvrije alternatieven voor jeugd	Gemeente, jongerenwerk, samenwerkingspartners	2025-2028
Inzet campagnes en flyers	Communicatie, netwerkpartners	2025-2028
Perceptie op alcohol naar denormaliseren alcoholgebruik en drugsgebruik	Netwerkpartners, communicatie, gemeente	2025-2028
Preventie bij de sportclubs	Gemeente, sportverenigingen, ouders	2025-2028
E-learnings en trainingen alcoholverstrekkers	Sportverenigingen, NOC*NSF, communicatie	2026
Onderzoeken of er voor de doelgroep jeugd een aangepaste bepaling of uitzondering mogelijk is in de APV	Handhaving	2026
Boa's halen bevoegdheid Alcoholwet	Handhaving	2026-2027
Inzetten op lesprogramma's voor school en ervaringsdeskundigen	Scholen, gemeente, Novadic-Kentron, GGD	Schooljaar 2026-2027
We maken gebruik van visueel lesmateriaal, ervaringsdeskundigen en jonge rolmodellen over drugs	Novadic-Kentron, GGD, gemeente, scholen	2027
Extra inzet Novadic-Kentron indien nodig	Novadic-Kentron, jongerenwerk, scholen	2026-2028

Monitoring en borging

Monitoring en evaluatie

Zoals ook uit de voortgangsrapportage van het Nationaal Preventieakkoord (2024) blijkt dat de effecten van preventieve maatregelen zich pas over langere termijn meten. Daarom is er voor dit plan gekozen voor inspanningsverplichtingen en het monitoren van procesindicatoren. Monitoring en evaluatie zijn onmisbaar om de effectiviteit van de uitgevoerde activiteiten te kunnen beoordelen en waar nodig bij te sturen. De gemeente Drimmelen kiest voor een lerende aanpak, waarin jaarlijks de voortgang wordt gemonitord en halverwege de looptijd van dit plan een uitgebreide effectevaluatie plaatsvindt. Hiermee wordt geborgd dat inspanningen aansluiten bij de actuele lokale situatie en dat de activiteiten zo nodig tijdig kunnen worden aangepast.

Om de doelstellingen goed te kunnen volgen, maken we gebruik van de gegevens uit de GGD gezondheidsmonitor Jeugd. Alle regionale GGD'en in Nederland verzamelen de gegevens op dezelfde manier, waardoor cijfers op landelijk, regionaal en lokaal niveau beschikbaar zijn. De digitale vragenlijst wordt op middelbare scholen afgenomen onder tweede- en vierdeklassers van het regulier voortgezet onderwijs.

Een kerngroep gecombineerd met OKO zal twee tot vier keer per jaar samenkomen om het uitvoeringsplan voor het betreffende jaar vast te stellen, de uitvoering te monitoren en de evaluatieresultaten van dat jaar te bespreken en te duiden.

Procesevaluatie

De jaarlijkse voortgangsrapportage bevat:

- Een overzicht van uitgevoerde activiteiten (zoals voorlichtingsbijeenkomsten, controles en campagnes);
- De mate waarin doelgroepen zijn bereikt (jongeren, ouders, verenigingen, verstrekkers);
- De resultaten van toezicht- en handhavingsacties;
- Signalering van nieuwe risico's, trends en maatschappelijke ontwikkelingen.

Deze rapportage wordt opgesteld door de kerngroep die gevormd wordt voor preventie van alcohol- en drugsgebruik, op basis van input van de betrokken ketenpartners.

Effectevaluatie

Halverwege de looptijd wordt een inhoudelijke effectevaluatie uitgevoerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van:

- De nieuwe cijfers uit de GGD Jeugdmonitor (indien beschikbaar);
- Trendrapportages van Halt, jongerenwerk, GGD en politie;
- Registraties vanuit toezicht en handhaving.

Doel van de effectevaluatie:

Naast exacte afname- of dalingspercentages beoordelen we ook:

- Maatschappelijke impact van de aanpak;
- Zichtbare veranderingen in houding, gedrag en omgeving van jongeren;
- De kwaliteit van de samenwerking tussen ketenpartners;
- De effectiviteit van preventieve interventies en handhavingsmaatregelen.

De uitkomsten van deze evaluatie worden vertaald naar concrete aanbevelingen voor bijstelling, intensivering of voortzetting van het beleid in de volgende beleidsperiode.

Kernindicatoren (KPI's)

De volgende indicatoren worden jaarlijks gemonitord:

- Aantal voorlichtingsactiviteiten op basisscholen en voortgezet onderwijs;
- Aantal georganiseerde ouderavonden en het bereik onder opvoeders;

- Aantal jongeren bereikt via preventieve interventies van jongerenwerk;
- Aantal leeftijdsgrenscontroles bij verstrekkers en aantal overtredingen;
- Aantal meldingen/signalen van drugsgebruik in openbare ruimte;
- Aantal verwijzingen jongerenwerk of Halt bij drugsincidenten;
- Aantal paracommerciële instellingen met geschoolde barvrijwilligers;
- Deelname aan landelijke campagnes zoals NIX18 en IkPas;
- Signalering van wederverstrekking of middelengebruik in openbare ruimte.

Betrokkenheid ketenpartners en Adviesraad

De Adviesraad Sociaal Domein wordt actief betrokken bij de beoordeling van de voortgang en de interpretatie van resultaten. Jaarlijks wordt een reflectiesessie georganiseerd met:

- Gemeentelijke beleidsadviseurs;
- Ketenpartners zoals GGD, Halt, jongerenwerk, CJG en onderwijs;
- Vertegenwoordigers van jongeren en ouders uit de preventiecoalitie.

Hieruit worden signalen en verbetervoorstellen gehaald die worden meegenomen in de uitvoeringsplan voor het daaropvolgende jaar.

Bijlage 1. Projectteam

Om de voortgang van de uitvoering te monitoren en voor het bijstellen van de uitvoeringsplannen, wordt de volgende overlegstructuur opgezet:

Organisatiestructuur Preventie- en handhavingsplan

	Leden	Taken	Vergaderfrequentie
Kernteam	Beleidsmedewerkers gemeenten, jongerenwerkers, CJG, buurtsportcoaches, GGD, Politie, Boa's en Novadic-Kentron.	Activiteitenkalender per jaar maken en de voortgang monitoren en evt. bijsturen. Bespreken ontwikkelingen.	Twee- tot vier keer per jaar
Stakeholderoverleg	Leden kernteam aangevuld met bij de uitvoering betrokken partijen.	Bijdrage aan evalueren van uitvoeringsplan	Eén of twee keer per jaar
Jongeren overleg	Beleidsmedewerkers, Jongerenwerkers, Novadic-Kentron.	Uitwisseling kennis en ervaringen	Eén of twee keer per jaar

Bijlage 2. Tabellen GGD gezondheidsmonitor Jeugd en naleving leeftijdsgrens

Alcohol- en drugsgebruik onder jongeren

Uit de meting van de GGD gezondheidsmonitor Jeugd uit 2023 bleek het volgende:

Percentage van jongeren	**Drimmelen**	**West-Brabant**
heeft ooit alcohol gedronken, minimaal een paar slokjes	72%	57%
heeft ooit alcohol gedronken, minimaal een heel glas	45%	32%
heeft in de afgelopen vier weken alcohol gedronken	44%	30%
is in de afgelopen vier weken dronken of aangeschoten geweest	27%	17%
heeft in de afgelopen vier weken aan binge drinken gedaan. Oftewel, vijf of meer drankjes bij één gelegenheid gedronken	32%	20%
heeft ooit wiet/hasj gebruikt	9%	7%
heeft ooit andere drugs (zoals XTC, cocaïne, paddo's, lachgas, etc.) gebruikt	4%	3%

Alcohol- en drugsgebruik onder jongvolwassenen

In 2024 heeft de GGD een regionale gezondheidsmonitor voor jongvolwassenen afgenomen

Hieruit blijken de volgende cijfers:

Percentage jongvolwassenen	**Drimmelen**	**West-Brabant**
heeft de afgelopen 4 weken alcohol gedronken	83%	73%
geeft aan dat vrienden het normaal vinden om 10 glazen alcohol of meer op één avond te drinken	38%	35%
is een zware drinker	23%	21%
heeft de afgelopen vier weken drugs gebruikt	13%	18%
Heeft cannabis gebruikt in de laatste vier weken	8%	12%

Ouders

Stellingen	**Percentage**
Ouders vinden het goed dat de jongeren alcohol drinken	63%
Ouders keuren het drinken van alcohol af of weten er niets van	37%
Jongeren verkrijgen alcohol via hun ouders	51%
Jongeren verkrijgen alcohol via vrienden	50%
Andere volwassenen kopen alcohol voor jongeren	32%
Koopt alcohol zelf	17%
Alcohol drinken bij vrienden of vriendinnen	74%
Alcohol drinken thuis	46%

Naleving leeftijdsgrens

Locatie	**Horeca**	**Slijterij**	**Supermarkt**	**Sportkantine**
Aantal bezoeken	9	1	8	5
Aantal keer ID gevraagd	1	1	5	0
Percentage	11,11%	100%	62,50%	0%